

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ Й ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри англійської філології
та прикладної лінгвістики
протокол № 2 від 07.09.2020 р.
в.о. завідувачки кафедри
 (Юлія ГЛАВАЦЬКА.)

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Освітня програма «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно)), перша –німецька»
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.043 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша –німецька)
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

1М КУРС диференційований залік

Херсон 2020

Назва освітньої компоненти	Методика викладання фахових дисциплін у закладі вищої освіти
Викладач	Кіщенко Юлія Володимирівна
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/UKrForeignPhilology/ChairTranslation.aspx
Контактний тел.	(0552)326758
E-mail викладача:	yuliyavlad360@gmail.com
Графік консультацій	кожного понеділка

1. Анотація курсу: навчальна дисципліна розрахована на 16 години лекційних і 14 годин практичних занять з метою формування в студентів систематичних знань з методики викладання фахових дисциплін у закладах вищої освіти, зокрема англійської мови.

2. Мета та завдання курсу:

Мета - узагальнити накопичений у вітчизняній та зарубіжній методиці досвід викладання англійської мови (переклад включно), проаналізувати ключові теоретичні питання, які висуває практика викладання англійської мови в сучасних закладах вищої освіти.

Завдання:

методичні:

- розвивати творче методичне мислення при використанні чинних підручників і навчальних посібників, а також при вирішенні методичних завдань у різних педагогічних ситуаціях на заняттях з англійської мови в закладі вищої освіти;
- сприяти усвідомленню головних принципів, методів і прийомів викладання перекладу, а також чинників, що можуть упливати на їх вибір у конкретних навчальних ситуаціях;
- викласти основні складові теорії методики викладання перекладу як спеціальності, звертаючи увагу на розвиток здатності майбутніх фахівців застосовувати засвоєні теоретичні знання для розв'язання практичних проблем;
- сприяти усвідомленню головних принципів, методів і прийомів викладання перекладу, а також чинників, що можуть упливати на їх вибір у конкретних навчальних ситуаціях.

пізнавальні:

- сформувати в студентів широку теоретичну базу, яка розкривала б закономірності процесу навчання англійської мови як засобу комунікації, освіти та виховання і включала б, окрім теоретичних знань з методики, також знання із суміжних з нею наук психолого-педагогічного та філологічного циклів;
- сформувати уявлення про специфіку змісту і структуру педагогічної діяльності викладача англійської мови в закладі вищої освіти;
- сформувати уявлення про специфіку професійної діяльності викладача іноземної мови в сучасному суспільстві;
- ознайомити студентів із сучасними світовими тенденціями розвитку теорії та практики викладання перекладу;
- сформувати уявлення про специфіку професійної діяльності перекладача в сучасному суспільстві.

практичні:

- сформувати фахові вміння, необхідні для ефективного керування процесом формування фахової компетентності майбутніх викладачів іноземної мови в закладах вищої освіти України;
- сформувати основи вмінь творчого використання знань на практиці з урахуванням конкретних умов;
- ознайомити з найбільш відомими напрямками в методиці, системами, методами, формами та засобами навчання англійської мови в закладі вищої освіти;
- сформувати вміння, необхідні для пошуку й опрацювання інформаційних джерел, включаючи електронні, для безперервного професійного розвитку.

3. Компетентності та програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні

ЗК-8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК-10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК-12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові

ФК-6. Здатність професійно застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК-9. Здатність ефективно й компетентно проводити заняття різних видів у закладах вищої освіти.

ФК-10. Здатність ефективно користуватися інформаційними ресурсами та онлайн-сервісами щодо використання навчальних матеріалів, а також методики навчання іноземних мов та перекладу

Програмні результати навчання

ПРН-3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі германської філології.

ПРН-4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН-5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня; управління освітнім процесом; ефективного здійснення комунікативно-навчальної функції (з охопленням інформаційного, мотиваційно-стимулюючого та контрольного-коригуючого компонентів); конструктивно-проектних функцій: планувати і творчо конструювати робочий процес; організаторської функції: творчо розв'язувати методичні задачі в процесі роботи, вносити до планів науково виважені корективи з метою досягнення бажаного результату.

ПРН-6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації, зокрема при перекладі.

ПРН-13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються; забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання німецької мови і літератури в повному обсязі освітньої програми «Філологія (германські мови та літератури (переклад включно)), перша – німецька»; логічно будувати освітній процес в освітніх закладах різного типу і рівня акредитації.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	16	14	60

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
1-й	1-й	035.Філологія Спеціалізація 035.043 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно), перша –німецька)	1-й	Обов'язковий

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання: ноутбук, проектор, екран

7. Політика курсу: відвідування лекційних і практичних занять (неприпустимість пропусків, запізень); правила поведінки на заняттях (активна участь, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи, відключення телефонів); підкріплення відповіді на питання практичного заняття прикладами з наукових доробків вітчизняних і закордонних учених.

При організації освітнього процесу в Херсонському державному університеті студенти та викладачі діють відповідно до: Положення про самостійну роботу студентів (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>); Положення про організацію освітнього процесу (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>); Положення про проведення практики студентів (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>); Положення про порядок оцінювання знань студентів (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DAcademicServ.aspx>); Положення про академічну доброчесність (<http://www.kspu.edu/Information/Academicintegrity.aspx>); Положення про кваліфікаційну роботу (проект) студента (<http://www.kspu.edu/About/Faculty/INaturalScience/MFstud.aspx>);

Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти

(<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>) ; Положення про порядок і умови обрання освітніх компонент/навчальних дисциплін за вибором здобувачами вищої освіти (<http://www.kspu.edu/About/DepartmentAndServices/DMethodics/EduProcess.aspx>).

8. Схема курсу

Модуль 1. Інтенсифікація процесу навчання іноземної мови.

Тема 1. Активізація навчальної діяльності студентів на заняттях з іноземної мови (тиждень 1, лз – 2 год., сам. роб. – 6 год.):

- вихідні положення теорії інтенсифікації;
- вимоги до випускника ЗВО за профілем викладача іноземної мови;
- процес інтенсифікації в галузі викладання іноземних мов;
- роль музичної наочності в активізації процесу навчання іноземної мови.

Тема 2. Інтенсифікація процесу навчання іноземної мови за допомогою застосування ігрових технологій (тиждень 2, лз – 2 год., пз – 2 год., сам. роб. – 6 год.):

- найбільш розповсюджені категорії ігрового навчання;
- мовні ігри як різновид мовленнєвих вправ;
- суть і мета комунікативних і рольових ігор;
- характерні риси навчальних та ділових ігор;
- логіка ігрової діяльності як визначена послідовність дій.

Тема 3. Активізація занять з оволодіння іншомовним спілкуванням за допомогою сучасних технічних засобів навчання (тиждень 3, лз – 2 год., тиждень 4, пз – 2 год., сам. роб. – 8 год.):

- ТЗН у процесі навчання іноземної мови як тренажери та джерела інформації;
- основні переваги технічних засобів навчання над нетехнічними засобами;
- характеристика окремих видів ТЗН та технологія роботи з ними;
- інтенсифікація процесу навчання шляхом комп'ютеризації;
- методика роботи викладача з відеофільмом та відеофрагментом.

Тема 4. Створення штучного іншомовного середовища як один із чинників активізації навчальної діяльності на заняттях з іноземної мови у ЗВО (тиждень 5, лз – 2 год., тиждень 6, пз – 2 год., сам. роб. – 8 год.):

- поняття штучно-мовного оточення;
- типи спілкування на заняттях з іноземної мови за класифікацією Ф. Весса;
- характеристика прийомів симулятивного спілкування;
- характерні риси автентичного типу спілкування;
- роль автентичності навчального матеріалу та прагматичних матеріалів для створення штучно-іншомовного середовища;
- функціонально-цільове призначення прагматичних матеріалів у процесі навчання іноземної мови.

Самостійна робота

1. Складання конспекту заняття з іноземної мови для студентів першого курсу з використанням інтенсивних методів навчання англійської мови.
2. Розробка й проведення в групі однієї з навчальних ігор для студентів молодших курсів.
3. Підготовка фрагменту заняття для студентів другого курсу з інтеграційним використанням ТЗН.
4. Розробка й проведення в групі однієї з рольових ігор для студентів молодших курсів.

Модуль 2. Методика навчання усного перекладу

Тема 5. Методика навчання усного перекладу. Комплекс вправ для навчання усного перекладу (тиждень 7, лз – 2 год., тиждень 8, пз – 2 год., сам. роб. – 8 год.):

- етапи підготовки усного перекладача;
- психологічні настанови, які надає викладач студентам;
- необхідна тактика викладача та методичні підходи;
- структура вправ з мнемотехніки;
- позаконтекстні вправи (слова, числові ряди, топоніми);
- принципи складання та методи роботи з мнемічними віршами;
- вправи типу «Сніговий ком» на розширення об'єму оперативної пам'яті;
- вправи на запам'ятовування тексту;
- вправи на розвиток уваги перекладача;

- вправи на поєднання логічних операцій та тренінгу пам'яті;
- змішаний тренінг з мнемотехніки на матеріалі речення та змодельованої ситуації.

Тема 6. Накопичування активного запасу перекладацьких відповідників частотної лексики (тиждень 9, лз – 2 год., тиждень 10, пз – 2 год., сам. роб. – 8 год.):

- основні правила організації тренінгу контрастивної топоніміки;
- вправи на ідентифікацію особистих власних імен;
- лінгвостатистичні відповідності (реалії) та типові ситуації при їх перекладі;
- методи розробки та роботи з текстами, насиченими фразеологізмами та кліше;
- вправи на закріплення термінів суспільного життя.

Тема 7. Види трансформацій при усному перекладі (тиждень 11, лз – 2 год., тиждень 12, пз – 2 год., сам. роб. – 8 год.):

- вправи на синтаксичне розгортання та етапи роботи з ними;
- методи проведення вправ на мовленнєву компресію;
- розвиток умінь застосовувати комплексні види трансформацій (описовий переклад, генералізацію, антонімічний переклад, компенсацію);
- методика підготовки та проведення перекладу з аркушу.

Тема 8. Опанування текстових жанрів в усному перекладі (тиждень 13, лз – 2 год., тиждень 14, пз – 2 год., сам. роб. – 8 год.):

- особливості перекладу інформаційного повідомлення;
- специфіка перекладу інтерв'ю;
- особливості перекладу переговорів та дискусій;
- специфіка перекладу публічної промови;
- тренінг двобічного перекладу;
- техніка синхронізації відеоряду.

Самостійна робота

1. Слухання телевізійних новин та їх запис з використанням перекладацького скоропису.

2. Підготовка завдання для тренінгу перекладу 2-х інформаційних повідомлень (конспект).
3. Укладання 2-х навчальних текстів для перекладу з використанням фразеологізмів та кліше: один - англійською, другий – рідною мовою. Об'єм кожного тексту – до 10 речень.

9. Система оцінювання та вимоги: участь у роботі впродовж семестру/залік/

Модуль 1. Інтенсифікація процесу навчання іноземної мови: 50 балів

Модуль 2. Методика навчання усного перекладу: 50 балів

Критерії

Вид контролю: поточний.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю студентів, усне опитування, конспект, презентація/демонстрація фрагментів практичних занять.

Під час роботи у руслі першого модуля студент може отримати максимум 50 балів за умов виконання всіх заявлених вимог.

Під час роботи у руслі другого модуля студент може отримати максимум 50 балів за умов виконання всіх заявлених вимог.

Загалом – це 100 балів (залік).

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін у закладі вищої освіти» здійснюється згідно з кредитно-трансферною системою організації освітнього процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою згідно з Положенням про організацію освітнього процесу (URL: www.kspu.edu/.../№%20881Д%20Положення%20про%20організацію%20освітнього%20процесу%20...)

Критерії оцінки рівня знань на практичних заняттях. На практичних заняттях рівень знань оцінюється: «**відмінно**» – студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, проводить узагальнення й робить висновки, акуратно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій або конспекти з основних тем курсу; «**добре**» – коли студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій або конспекти з основних тем курсу; «**задовільно**» – коли студент дає правильну відповідь не менше, ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність; «**незадовільно з можливістю повторного складання**» – коли студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій. **Підсумкова (загальна оцінка)** курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове засвоєння теоретичного матеріалу.

Вид контролю: підсумковий.

Форма контролю: диференційований залік

Критерії оцінювання відповіді на диференційованому заліку (усна форма контролю)

А (відмінно) 90-100 балів	Студент має глибокі міцні й системні знання про закономірності процесу навчання англійської мови як засобу комунікації, освіти та виховання студентів. Має повне уявлення про специфіку змісту і структуру педагогічної діяльності викладача англійської мови в ЗВО. Ознайомлений з найбільш відомими напрямками в методиці, системами, методами, формами та засобами навчання англійської мови. Має глибокі, міцні знання про відомі напрямки та концепції в перекладознавстві, різновиди перекладу, методи, форми, засоби перекладу з англійської мови на рідну та з рідної на англійську.
В (добре) 82-89 балів	Студент має міцні ґрунтовні знання, вміє вирішувати різні методичні завдання в різних педагогічних ситуаціях на заняттях з англійської мови, але може допустити неточності в формулюванні цілей і завдань заняття, незначні помилки при складанні плану-конспекту заняття.
С (добре) 74-81 балів	Студент знає програмний матеріал повністю, має практичні навички планування, проведення та аналізу заняття в закладі вищої освіти, але не вміє самостійно теоретично обґрунтувати доцільність використання тих чи інших прийомів і методів на занятті. Має проблеми з підбором способів перекладу. Допускає певні граматичні, стилістичні, орфографічні помилки.
D (задовільно) 64-73 балів	Студент знає основні теми курсу, має уявлення про ключові теоретичні питання, які висуває практика викладання англійської мови у ЗВО, але його знання мають загальний характер, іноді не підкріплені прикладами. Замість чіткого визначення пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні. Має прогалини в знаннях теорії та практичних умінь. При перекладі допускає значні граматичні, стилістичні, орфографічні помилки.
Е (задовільно) 60-63 балів	Студент знає про накопичений у вітчизняній та зарубіжній методиці навчання іноземних мов досвід викладання англійської мови в вищих навчальних закладах, але не може творчо мислити при використанні чинних підручників і навчальних посібників, а також при вирішенні методичних завдань у різних педагогічних ситуаціях при проведенні

	занять з англійської мови. Недосконало знає теорію. При перекладі допускає суттєві граматичні, стилістичні, орфографічні помилки.
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання 35-39 балів	Студент має фрагментарні знання з усього курсу. Не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. Не вміє викласти програмний матеріал. Мова невиразна, обмежена, бідна. Відсутні навички планування заняття з англійської мови в закладі вищої освіти. Виконує переклад на низькому рівні, із граматичними, стилістичними, орфографічними помилками.
F1 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 1-34 балів	Студент повністю не знає програмного матеріалу, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Бородіна Г.І. Комунікативно-орієнтоване навчання іноземній мові у немовному вузі. Іноземні мови. 2005. № 2. С. 34-36.
2. Букатов В.М. Педагогічні таємниці дидактичних ігор. 2-е вид. К., 2003. 152 с.
3. Кашлев С.С. Технологія інтерактивного обучения. МН: Беларусский верасень, 2005. 176 с.
4. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія та практика. К.: Вища школа, 2002. 136 с.
5. Демьяненко М.Я., Лазаренко К.А., Мельник С.В. Основи загальної методики навчання іноземних мов. К.: Вища школа, 1984. 255 с.
6. Державні стандарти середньої освіти Освітня галузь «Мови і літератури». Іноземні мови в навчальних закладах. 2003. № 4. С. 8 -14.
7. Долинський Є.В. Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». №1 (7). 2013. С. 82-85.
8. Зимняя И. А. Психология обучения иностранным языкам в школе. М.: Просвещение, 1991. 220 с.
9. Інноваційні методики викладання в сучасній вищій освіті / Тези доповідей. Вінниця: Нова книга, 2011. С. 43-44
10. Коваль Т. І. Інтерактивні технології навчання іноземних мов у вищих навчальних закладах. Інформаційні технології і засоби навчання. 2011. № 6 (26).
11. Муліна Н. Методика розробки та використання дистанційного курсу англійської мови (старший ступінь у вищому технічному закладі освіти). Автореф. дис. к. пед. н.: 13.00.02. Київський національний лінгвістичний університет. К.:Вища школа, 2001. 22 с.

12. Настольная книга преподавателя иностранного языка: Справочное пособие. Минск: Вышейш. школа, 2003. 522 с.
13. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Англійська мова. 2-12 класи. К.: Шкільний світ, 2001. 44 с.
14. Стойко С. В. Реалізація комунікативного підходу в навчанні іноземних мов. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Чернігів: ЧДПУ, 2011. Вип. 85 (Серія: Педагогічні науки). С. 220-223.
15. Томіліна А. О. Використання системи електронного навчання Moodle при вивченні іноземної мови. Педагогіка вищої та середньої школи. Вип. 32. 2011. С. 75-80.
16. A Common European Framework of Reference for Language Learning, Teaching, Assessment. Strasbourg, 1986. 432 p.
17. Ghadessy M. The use of vocabulary and collocations in writing. Vocabulary acquisition. AILA Review, 2008. P. 110–117.
18. Kelly M. The Training of Teachers of a Foreign Language: Developments in Europe: A Report to the European Commission Directorate General for Education and Culture. Southampton, 2012. 85 p.

Допоміжні

19. Гін А. Прийоми педагогічної техніки. Луганськ, 2004. 84 с.
20. Методика навчання іноземних мов у середніх навчальних закладах: Підручник. К.: Ленвіт, 2002. 320 с.
21. Milton J. Measuring second language vocabulary acquisition. Bristol : Multilingual matters, 2009.
22. Klippel F. Keep talking. Cambridge: CUP, 2005. 202 p.
23. One-month in-service course for English Language teachers. The British Council, 2004. 254 p.

Інформаційні ресурси:

24. Медведєва Л.І. Проектна методика вивчення іноземної мови в контексті сучасних педагогічних технологій [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.tnpu.edu.Ua/bitstream/.../494/1/Medvedeva.pdf>.
25. Ріхтер О.Є. Проблема використання інформаційних технологій у викладанні іноземної мови у вищому навчальному закладі [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rusnauka.com /11NPE 2013/Pedagogica/5_134506.doc.htm